

Terezie - Zakladatelka

Titul zakladatelky (TA 31)

V roce 1562, ve věku 47 let, zřídí ávilský Karmel sv. Josefa.

V následujících 20 letech založí dalších 16 Karmelů; zároveň to jsou nejintenzivnější roky jejího mystického života.

Jako zakladatelka:

- *cestuje ve voze přes Kastilii a Andalusii,*
- *píše dopisy,*
- *spravuje peníze,*
- *setkává se se všemi typy všech společenských tříd.*

Vypráví o tom v „Knize zakládání“.

Zakladatelkou ji nazývají:

- mnišky jejích Karmelů již za jejího života;
- užívá ho sama o sobě: *Co je to za rozum zakladatelky!* (Dop. 172,24);
- uznávají jí jako takovou také první tištěné publikace.

Titul zakladatelky znamená (TA 31)

Z historického hlediska :

- zřídila nové Karmely,
- vykonávala v nich vedoucí pozici nad skupinou.

Z charismatického hlediska:

- má zvláštní charisma, která jí dává poslání v církvi;
- charisma, o kterém má sama jasné vědomí;
- a jako takové ho výslovně dosvědčuje.

Z institucionálního hlediska:

- po pětiletí života u Sv. Josefa dostává souhlas otce generála a začíná nová zakládání, mnišek a bratří.

Sama dosvědčuje *vnitřní* schválení v nových mystických milostech

- ve svých poznámkách, které uvádí v *Relacích*
- a při vyprávění o řadě založení v *Knize zakládání*.

Potvrzení zakladatelské činnosti: (TA 31)

- r. 1570 – po založení 6 Karmelů a klášterů v Duruelo a Pastraně – jí vnitřní hlas řekl, *„abych si pospíšila se zakládáním těchto domů... Abych jich přijala tolik, kolik mi jich dají... A bych sepsala založení těchto domů (R 9).*
- r. 1571 jí opakuje: *Namáhej se... Ještě za svých dnů uvidíš Řád Panny Marie velmi pokročilý.* (R 14).
- V témže roce si sama zapíše: *usuzuji, že vzhledem k tomu, že náš Pán chtěl vzbudit počátek tohoto Řádu a ze svého milosrdenství si mě použil za svůj nástroj, musel Jeho Majestát doplnit to, co mi chybělo (což bylo všechno!), aby se dosáhlo kýženého výsledku a lépe se projevila jeho velikost na něčem tak ubohém, jako jsem já.* (R 34).
- Nejúplnější potvrzení ale uvádí při líčení událostí v *Knize zakládání.*

Odpor proti její zakladatelské činnosti: (*Diccionario: Fundadora / fundaciones*)

Tereziiny cesty vzbudily pohoršení, protože byla žena a navíc klauzurovaná mniška. Dokonce i papežský nuncius **Nicolás Ormaneto**, který si Zakladatelky jinak velmi vážil, Graciána důvěrně upozornil:

„Nikdy se mi nelíbil způsob, jakým matka Terezie chodí sem a tam, zakládá a navštěvuje kláštery. Protože ženy, které slibují řeholní život, musí být ve svých domech, a ne chodit odtud tam, protože *takové* návštěvy přísluší jejich představeným, kteří mohou cestovat bez skandálu a rizika... Dejte mi vědět, otče, co víte a co si myslíte, aniž byste v této chvíli komukoli cokoli řekl z tohoto mého názoru, abych nezarmoutil tuto dobrou a svatou matku...”

Ona sama ve svých Relacích (R 19) uvádí:

Když jsem... přemýšlela, zda mají pravdu ti, kterým připadalo špatné to, že vycházím z klauzury kvůli zakládání, a že bych *nejspíš* udělala lépe, kdybych se *propříště* už zaměstnala vždy jen *vnitřní* modlitbou, vyrozuměla jsem: „Dokud se žije, není ziskem snažit se ze mne těšit víc, nýbrž konání mé vůle.“ Zdálo se mi, že když svatý Pavel mluví o uzavření žen, což mi *tito lidé* citovali před nedávnem, ba i předtím jsem to už slyšela, že je to *nejspíš* Boží vůle. **Pán mi ovšem řekl:** „Pověz jim, aby se neřídili pouze jednou částí Písma, aby si hleděli i ostatních, a zda mi snad dokáží svázat ruce.“

Odpor proti její zakladatelské činnosti: *(Diccionario: Fundadora / fundaciones)*

Nedůvěra vůči její zakladatelské činnosti zasáhne dokonce i **P. generála a generální kapitulu Řádu**, která se sešla v Piacenze (1575) a Terezii oficiálně vyzvala, aby zanechala svých cest a uchýlila se do klauzury jednoho ze svých klášterů. Otcí generálovi upřímně odpověděla, že *„sem se nikdy nedoneslo ani se nic neví o tom, že by koncil nebo nějaké motu proprio odebíralo představeným právo, že mohou přikazovat, aby mnišky vycházely pro dobro a záležitosti Řádu...“* (Dop. 102,15; VK: 97,14).

Avšak poslechla a vrátila se do Kastilie, nejprve do Toleda a pak na svůj Karmel v Ávile. Sem se k ní dostává kategorický nesouhlas nového papežského nuncia **Felipa Segy**, který ji označuje za „neklidnou a toulavou, neposlušnou a zatvrzelou“...

Z těchto důvodů je její úkol zakladatelky na tři roky přerušen (1576-1580): *„Když bylo dokončeno založení v Seville, se zakládáními se přestalo na víc než čtyři roky“* (Z 28,1).

Po smršti protivenství se znovu vydává na své cesty v únoru 1580 a pokračuje v nich až do posledního roku svého života a zakládání v Burgosu, které uskutečnila několik měsíců před svou smrtí.

I. Etapa zakládání

1. Klášter Sv. Josefa v Ávila (24. 8. 1562);
2. Medina del Campo, prov. Valladolid (15. 8. 1567);
3. Malagón, Královské město (11. 4. 1568);
4. Valladolid (15. 8. 1568 Karmel v v Río de Olmos; 3. 2. 1569 ve Valladolidu);
5. Toledo (14. 5. 1569);
6. Pastrana, prov. Guadalajara (23. 6. 1569). Konvent karmelitánů (10. 6. 1569);
7. Salamanka (1. 11. 1570);
8. Alba de Tormes, prov. Salamanca (25. 1. 1571);

II. Etapa zakládání

9. Segovia (19. 3. 1574), tady začíná psát *Příbytky*;
10. Beas de Segura, prov. Jaén (24. 2. 1575);
11. Sevilla (29. 5. 1575);
12. Caravaca de la Cruz, prov. Murcia (1. 1. 1576);

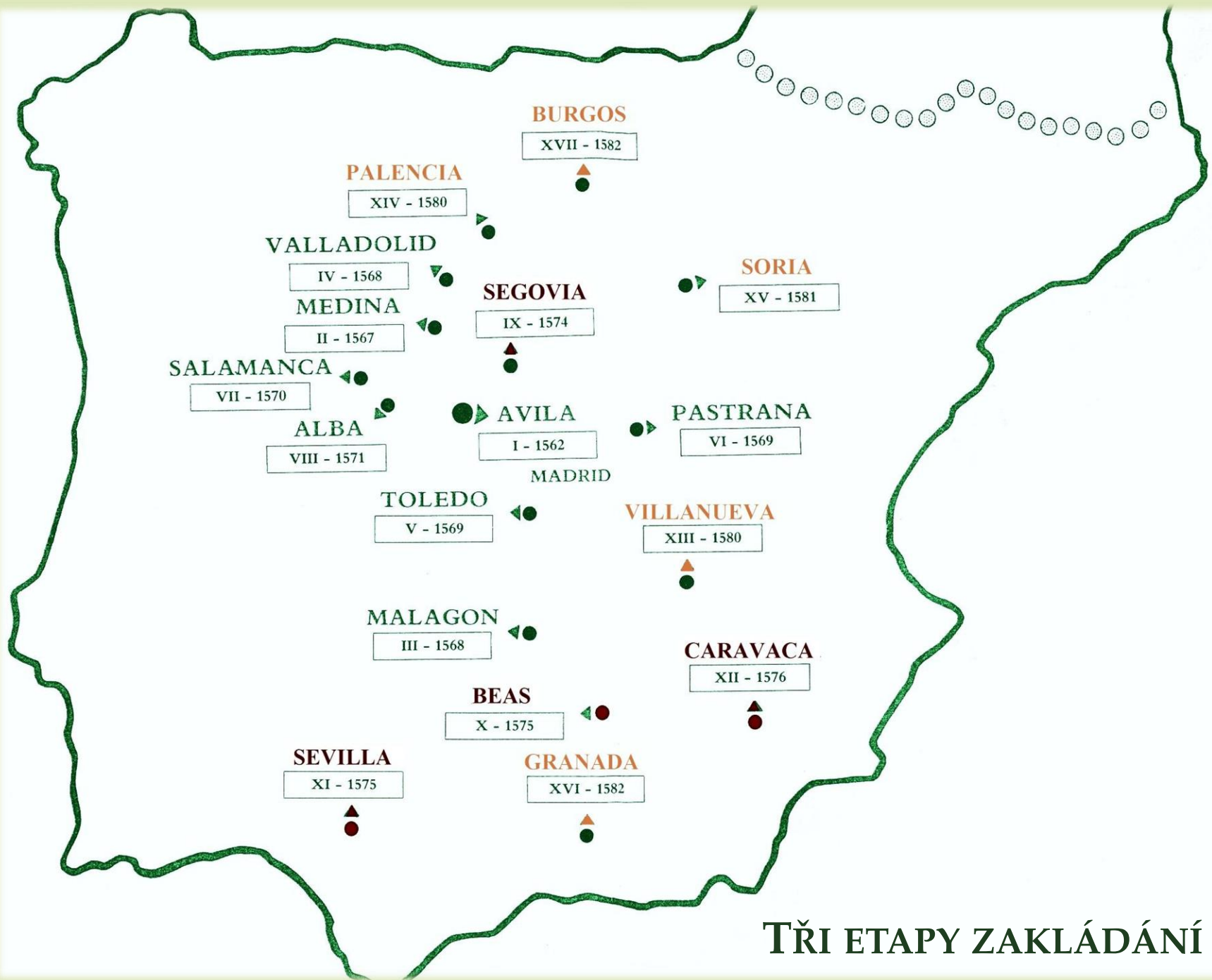
III. Etapa zakládání

13. Villanueva de la Jara, prov. Cuenca (24. 2. 1580);
14. Palencia (29. 12. 1580);
15. Soria (3. 6. 1581);
16. Granada (20. 1. 1582).

Nezúčastnila se ho, zakladatelkou byla Anna od Ježíše;

17. Burgos, (19. 4. 1582).

Hnědě jsou označeny kláštery, které zachovávají Konstituce z r. 1990

TŘI ETAPY ZAKLÁDÁNÍ

Plánovaná a neuskutečněná založení (Diccionario: Fundadora fundaciones)

Terezie některá další založení plánovala, ale za jejího života se neuskutečnila:

- Karmel v Seguře de la Sierra plánovaný v r. 1568 (Dop. 11);
- Karmel v Madridu plánovaný až do r. 1582;
- Karmel Aguilar de Campoo plánovaný v r. 1576 (Dop. 159,7);
- Karmel v Pamploně plánovaný r. 1582 (Dop. 444,4);
- Karmel ve Valencii navržený Matce sv. Janem de Ribera;
- Karmel v Lisabonu.

Pohled na Madrid od západu, vpředu Puerta de la Vega

Založení (Diccionario: Fundadora / fundaciones)

Založit Karmel u Terezii znamená celou sérii úkonů, zčásti materiálních a částečně duchovních:

- a) obdržet předem nutná církevní a civilní dovolení;
- b) získat nemovitost s kouskem připojeného pozemku;
- c) slavit první mši svatou a umístit eucharistii;
- d) ustanovit kanonickou klauzuru předepsanou tridentským koncilem a následujícími římskými dokumenty;
- e) shromáždit do klauzury malou skupinu řeholnic profesek nebo novicek;
- f) uvést do chodu styl komunitního života („styl sesterství a rekreace, který vedeme spolu“) a zavést modlitbu liturgických hodinek , „*recitovat ofcium*“ jak řekne (Ž 36,25);
- g) jmenovat nebo zvolit převorku komunity a sestry do zbývajících komunitních úřadů;
- h) někdy jako např. na Karmelu v Sorii sama nechá převorce napsané „připomenutí“ s celou řadou podrobností, které se postupně mají dokončit, aby se ustavil řeholní život nového Karmelu;
- i) konečně se začne psát kniha záznamů a účtů komunity a zařídí se vnější služby: kaplan, fortnýrky atd.

V Tereziině charismatu zakladatelky je zvlášť důležitý a rozhodující duch, který svým Karmelům předává:

- *ideový program,*
- *cíle,*
- *styl života.*

Dvojí orientace v tereziánském ideovém programu:

- retrospektivní pohled k prvotnímu Karmelu počátků;
 - smysl pro přiblížení současnosti a novost,
- ❖ V této orientaci pak převládá vliv, který v Terezii působí *zkušenost Boha a Krista*. Potřebuje předat **mystické zkušenosti** jako ideál a jako život do žil Karmelu.

(TA 32,1)

Retrospektivní pohled k prvotnímu Karmelu počátků: (TA 31)

- neodtrhne se od karmelských kořenů ani od Vtělení;
- potvrzuje své přání po propojení se starou karmelskou duchovní tradicí;
- potvrzuje návrat k prvotní Řeholi:
 - ideál evangelní chudoby bez zúžení,
 - neustálé modlitby,
 - poustevnickou samotu konkretizovanou komunitní klauzурou a osobní celou i výstavbou poustevn,
- dvojí vzor Panny Marie a proroka Eliáše,
- poustevnický život starodávných obyvatelů biblické hory aj.

Smysl pro přiblížení současnosti (aktualizaci) a novost:

- vyjadřuje přání začlenit se do Církve své doby (myšlenka církevní služby a založení bratří, související s pochopením toho, co se děje v Americe)
- a přenést vlastní řeholní či duchovní zkušenosti na skupinu následovnic a následovníků.

Základní kodifikaci života svých Karmelů uskutečnila v textu *Konstitucí*:

- napsané původně v počátečním období u Sv. Josefa v Ávile;
- značně upravené při posledním redigování v Alcalá (1581).

První znění textu právní povahy výslovně zdůrazňuje jednu ze složek jejího ideálu, kterou můžeme označit za **tereziánský humanismus v řeholním životě**:

- *vysoké ocenění osoby,*
- *pravidlo dvou hodin rekreace denně,*
- *vzájemný vztah mezi osobami a mezi komunitami,*
- *předpis osobní práce,*
- *předpis četby jako potravy pro duši,*
- *výběr povolání,*
- *vykonávání autority z lásky*

Převedení na bosé bratry:

- zpočátku skrze bratra Jana od Kříže (jemu dává první *Konstituce* mnišek, které průkopníci bosých téměř doslova přepíší);
- později nabízí také příkladnou postavu Graciána.

(TA 31)

Zdroje a použité zkratky

- *Diccionario de santa Teresa de Jesús*; Monte Carmelo 2001 (vlastní překlad);
- Tomás Álvarez: *100 fichas sobre santa Teresa de Jesús*; Monte Carmelo 2007 (vlastní překlad);

Zkratky

- **Diccionario** - *Diccionario de santa Teresa de Jesús*; Monte Carmelo 2001;
- **Dop.** - Terezie od Ježíše: *Dopisy* (nevydaný překlad P. Vojtěcha Kohuta OCD);
- **TA** - Tomás Álvarez: *100 fichas sobre santa Teresa de Jesús*; Monte Carmelo 2007;
- **Ž** - Terezie od Ježíše: *Život* (nevydaný překlad P. Vojtěcha Kohuta OCD).

Obrázky

- Google obrázky;
- snímky z filmu: *Teresa de Jesús* z r. 1984, který režírovala Josefina Molina;
- snímky z dokumentů o založeních sv. Terezie uveřejněných na Youtube;
- snímky z DVD režírovaných J. L. Sánchez Galánem.

Podrobnosti o zdrojích obrázků ve zvláštním souboru o zdrojích.